

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theses Theologicæ De Gratia, Libero Arbitrio,
Prædestinatione, &c. In Qvibus Doctrina Theologorum
Societatis Jesu contra Corn. Jansenii [Iansenii]
Augustinum Defenditur**

Derkennis, Ignatius

Antwerpiae, 1641

Præfatio Ad Lectorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73715)

PRÆFATIO AD LECTOREM.

DOCTRINA de Predestinatione, Gratiaque auxilii cum arbitrii libertate conciliandis (quod precipuum est huius Disputationis argumentum) adeo difficilis & ardua semper existit, ut si unquam alias, certè hoc seculo per precipuas Europe Academias, magnis partium studiis fuerit disceptata. Cumque res eò deducta esset, ut ob acerrimos Theologorum conflictus, non leue Catholicorum dissidium, adeoque etiam scandalum aliquod, calamitosissimis hisce Christiane reipublica temporibus sanè importunum, paritura timeretur; censuit Sedes Apostolica malo imminente, opportuno remedio occurrendum. Statuit igitur sanctissimus Ecclesie Pater Paulus V. anno 1612. ac deinde is qui modo summæ rei præsidet, S. D. N. Urbanus VIII. anno 1625. ne cui deinceps sine Sedis Apostolicæ auctoritate liceret libros ullos de Gratia auxilii, typis euulgare; & ne contra fieret, grauibus impositis poenis cauit. Ita factum ut inter Scholasticas ferè concertationes Academiarum (quibus à Sede Apostolicâ, hac ingeniorum exercitatione, & necessario veritatis examine nunquam interdictum fuit) æstus illi animorum moderationem acciperent, & à scribendis libris calamum continerent doctissimi viri, vel etiam (quod dici solet) intus canerent sibi & Musis: quos inter Franciscus Suarez, vir non minus religiosâ modestiâ, quàm sublimi sapientiâ conspicuus, ut venerationem suam erga summum Ecclesie caput orbi testatam faceret, doctissimos suos Commentarios de auxiliis, qui secundus est tomus de Gratia, omnibus iam numeris absolutos & eruditissimorum virorum crebris, ut sic dicam, conuiciis expetitos, mandati Apostolici reuerentiâ seposuit: eâ tamen ab Eminentissimo Cardinale Burghesio Pauli V. nomine per litteras acceptâ fide, ut quamprimum alicuius auctoris scripta publica luce donarentur, eius potissima ratio haberetur.

Inter hæcæ scriptionis publicæ velut inducias, prodiit posthumus factus Cornelij Iansenij, non illius Flandri, Gandauensum Episcopi, & celeberrimi Euangelicæ Concordiæ scriptoris; sed Hollandi, è Doctore Theologo Episcopi nuper Jprensis, communem pacem, hoc imprimis adeo inquieto rerum ac temporum statu pernecessariam, haud leuiter perturbaturus. Nomen libro Augustinus. Sanctum noluit appellare: nec verò decuit ut hunc suum eo no-

mine insigniret, qui nec modestiam S. Augustini, nec reconditam sapientiam, nec inherentem sacris litteris sententiam, nec Theologicum denique genium sperat. Augustinum tamen placuit indigitare, eò quòd presidenter sibi arroget hic auctor, ita se D. Augustini mentem, quàm de Gratia auxiliis, ceterisque huic annexis philosophatur, post assiduum (ut ait) multorum annorum studium, affectum, ut veritatem ab illo olim traditam, sed iam multis seculis, quibus Scholastica Theologia maximè viguit, velut in Democriti puteum (sic enim ipse loquitur) detrusam, & recentiorum opinionum ruderibus obrutam, in lucem postliminiò se reuocaturum promittat, & post longum exilium in scholas reducturum. Quod dum prestare molitur, tria precipuè velut scopum sibi præfixisse videtur.

Primum Propositiones aliquot cuiusdam superioris aui Theologi, à duobus Pontificibus Pio V. & Gregorio XIII. proscriptas ac damnatas, ab ea prohibitione & damnatione absolueri conatur, ut suo calculo absolutas, suaque auctoritate in integrum restitutas, scholis & pulpitis reddat. Quod ei propositum fuisse, facile quilibet animaduertet, qui sententias illius auctoris infrà cap. 4. relatas, & cum Iansenianis parallelè compositas, expendere voluerit. Vbi etiam Lector ex ipsis diplomatibus Pontificij verbis perspicuè colliget, propositiones illas, non, ut vult Iansenius, dumtaxat ad tempus fuisse prohibitas: sed ad perpetuam rei memoriam sub graui anathemate damnatas, proscriptas & abolitas.

Secundò præcipuos Societatis nostre Theologos, Bellarminum, Molinam, Valentiam, Suarez, Vasquez, Lessium, aliosque hereticos nostri temporis habentis ab Ecclesia oppositos & formidabiles, in contemptum adducere, & Pelagianam ac Semi-Pelagianam hæreses insimulare conatur. Quam in rem duplici vititur artificio: nam & illorum hereticorum longè alios paucioresque errores facit, quàm quos D. Augustinus, alijque Patres tradiderunt; & vicissim istorum Theologorum doctrinam, contra ipsorum mentem ac sensum, ad hereticorum errores detorquet, & (si Deo placet) communia utrisque argumenta commiscitur, ut imperitis fucum faciat, & se in istis Theologis id unum & solum impugnare & damnare præ se ferat, quod in hereticis illis impugnauit & damnauit Augustinus. Et quamquàm ea de Gratia controversia nondum sit ab Ecclesia definita; imò (sicut ipse fatetur^a Iansenius) ^{col. 4.} ipsum supremum Ecclesiæ tribunal sollicitum detineat: Iansenius tamen, audacter supremi tribunalis sententiam præoccupat, & arreptà Censurâ virgâ, Catoniano penè supercilio Auctores illos hæreses damnat, siue (ut quandoque loquitur) velint, nolint, cogit esse Pelagianos.

Tertiò, id eadem operâ agit, ut aduersus Propositiones aliquas P. Leonardi Lessij, censuram alias à quibusdam Doctoribus Theologis attentatam rescisciter: adeò ut eas ille, vel qui auctor est indicis, ab Academia Louaniensi ac Duacensi proscriptas dicat: cum tamen Sixtus V. Pontifex Lessij apologiam

pro

pro suis sententiis compositam, & Romam missam legerit, iudicioque suo gra-
uissimo & maximo approbauerit, easdemque sententias sanæ doctrinæ ar-
ticulos appellarit; imò & per Octauium Episcopum Calatinum, & Apostolica
Sedis cum potestate Legati à latere Nuntium diplomate edito, & appenso, ab
illa censura vindicari iusserit, omnibusque sub pœna excommunicationis in-
terdixerit, ne eas ausu temerario hæreticas, suspectas, offensiuas, &
periculosas, vel aliquâ hæreseos labe aut suspitione contamina-
tas nominare præsumerent. Cùm nulli, ut præmiserat (nisi B. Pe-
tri successori Pontifici Romano) liceat doctrinæ Christianæ res
controuersas definire.

Quia verò hanc suam scriptionem, tot grauissimis Pontificum decretis re-
pugnantem, difficultate non carituram præuidebat Jansenius; sibi que erat
consciis nec Philosophiam, nec Scholasticam Theologiam se unquam publice
docuisse; vererique adeò poterat se doctrinam hanc suam nunquam publice
propositam, exploratamue, & in præcipuis quibusque articulis à communi
Scholasticorum Theologia, & imprimis ea, quam & antiqui & moderni Lo-
uaniensis Academiæ Doctores tradidère, tam longè recedentem, non facile
omnibus probaturum: ob eam rem hoc imprimis cauit, ne scriptionis consilium
aut argumentum palam innotesceret. Quare priuatam sibi typographiam ex
Hollandia proprio ære dicitur comparasse, ut domestico & clandestino prelo
opus protruderet: & formosus ille fœtus, priusquam conceptus esse sciretur, iam
natus in lucem prodisset. Verùm hominem hæc meditantem, & ad extremum
usque spiritum operi incumbentem, mors inopina peste sustulit, seruumque
hunc patre suo orbauit: sic tamen, ut eum aliorum tutela moriens committere
potuerit, qui eius vestigiis insistentes, iuramenti religione interpositâ cum
Typographo silentium seuerè pacti, typis illum euulgandum tradidère. Dis-
simulabatur interim priuatis sermonibus, egregium iubilantibus nobis anno
nostro seculari ferculum apparari: hoc in conuiujs, hoc in circulis apud suos
aduersarij missitabant.

Et poterat quidem Societas multis titulis seueras illas Jansenij censuras
contemnere, tum Summorum iudicij Pontificum & Conciliorum iura; tum
quòd doctrinam suam impeti non posse videret, nisi & matrem suam Acade-
miam Louaniensem, & antecessores clarissimos & doctissimos viros, sanctis-
simosque Præsules, qui nobiscum eadem sentiunt, iugularet Jansenius; sed
sapienter Hieronymus: Stultum est infamiam frustra sustinere: & In
suspitione hæreseos nolo quemquam esse patientem, ne apud eos
qui ignorant innocentiam, dissimulatio conscientia iudicetur si
taceat. Neque ad rem minùs appositè Celestinus Romanus Episcopus: In
causis fidei non caret suspitione taciturnitas. Vtimur proinde consilio
à sapientissimis Pontificibus subministrato: vtimur iure à natura concessis;
& quando ita necessitas postulat, vim repellimus, exiguo illo quidem appa-
rati.

rati, Academiâ, inquam, disputatione, quia volumina voluminibus opponere, Romane Sedis auctoritate, nondum licet. Interea defensionis ordinem accipe. Distribuiamus uniuersam disputationem in capita omnino VI.

Primo, proponimus errores Pelagij & Semipelagianorum ex ipso Augustino, Prospero, & Hilario depromptos; vnaque ex aduerso ostendimus quam longe ab utrisque recedat doctrina Societatis, quamq; malitiose eam vellicarit calumnia.

Secundum caput habet Iansenij doctrinam per XVIII. Articulos primum compendio; deinde propriis ipsius verbis fusius propositam, & explicatam; cui in altero latere respondet doctrina Societatis, ab ipso impugnata. Subiiciuntur S. Scripturae, Conciliorum & SS. Patrum: necnon principum Theologorum testimonia, quae nostrae doctrinae stabiliendae, & Iansenianae refutandae subscriuunt. Porro ex Patribus nihil proferimus, quod non ex genuinis eorum operibus depromptum sit: nec ex D. Augustino, quod vel in speciem ab illo fuerit retractatum. Theologorum principum, ut D. Thomae, D. Bonaventurae, Scoti, etiam ipsa verba annumeramus, ceterorum tantum loca indicando. Academiae quoque Louanienfis veteres ac modernos illustres Scriptores & Doctores, Adrianum VI. Pontificem, Driedonem, Latomum, Ruardum, Rauensteinium, aliosque, praecipue eos, qui ex Doctorum gradu ad Episcopatus culmen euecti sunt, ut Sonnum, Ritbouium, Lindanum, Cunerum, Iansenium Gandensem, Malderum, aliosque doctrinae nostrae assertores adducimus: ut videat nouus ille Censor, quos qualesque viros antecessores suos per latus nostrum vulnerarit; & quam seae ab auita matris suae doctrina degenerarit; vnaque statuatur prudens Lector an repudiato vino vetere, malit nouum; simulque intelligat non esse cur Episcopale nomen (quod quorundam percellit animos) Iansenio patrocinetur, quando vnus ipse, idemque postremus, tot tantorumque Praesulum & Doctorum doctrinam tam petulanter impugnat.

Tertium caput exhibet sententias Iansenij non paucas, Concilij Tridentini contrariis tum Decretis tum Canonibus oppositas.

Quartum, propositiones eiusdem Iansenij confert cum propositionibus damnatis a duobus Pontificibus, quas nempe vel iisdem, vel aequivalentibus verbis adstruit.

Quinto Lutheri & aliorum hereticorum, ac potissimum Caluini, errores eiusdem doctrinae componimus: non eo consilio, ut eos Iansenio velimus impingere (iudicium enim ac censuram Sedi Apostolicae relinquimus) sed ut videat eruditus Lector, quam parum sibi à Scyllâ cauerit ille, qui alios in Charybdim incidisse tam insolenter clamat.

Sextum caput Parerga quaedam subiicit, siue Iansenij Imposturas, Censuras, Thrausismos, Contradictiones, &c. Tu Lector hoc spicilegio vttere & frueris; dum pleniorē fortē messē ab aliquo videas preparatam.